

แนะนำหนังสือ

Fluke: บังเอิญอย่างมีนัยสำคัญ

Fluke: Chance, Chaos, and Why Everything We Do Matters

อุดมโชค อาชาวิมลกิจ

Udomchoke Asawimalkit

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University

E-mail: udomchoke.a@cmu.ac.th

Received: July 30, 2025; Accepted: August 25, 2025

**ข้อมูลหนังสือ:** Klaas, Brian. (2024). Fluke: Chance, Chaos, and Why Everything We Do Matters. Scribner, ISBN 1668006537.

**ผู้แปลไทย:** Klaas, Brian. (2025). Fluke: บังเอิญอย่างมีนัยสำคัญ (จิตติณี รongหานาม, แปล) Sophia Publishing.

**Abstract**

หนังสือ Fluke: บังเอิญอย่างมีนัยสำคัญ โดย Brian Klaas นำเสนอวิธีคิด และการตีความที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับ “ความบังเอิญ” (Fluke) ในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญ และการตัดสินใจในการบริหารสาธารณะ เขาได้วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ เช่น การสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์จากอุกกาบาตเมื่อ 65 ล้านปีก่อน และการตัดสินใจไม่ทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าความบังเอิญสามารถเปลี่ยนแปลงชะตากรรมของมนุษยชาติได้อย่างมหัศจรรย์ คลาสได้ชี้ว่าทุกการกระทำมีความสำคัญต่อระบบที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน พร้อมกระตุ้นให้ผู้นำของรัฐ และผู้บริหารยอมรับความไม่แน่นอน และพร้อมรับความยืดหยุ่นในการวางแผนเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หนังสือเล่มนี้เป็นแหล่งความรู้เชิงประวัติศาสตร์ด้านการตัดสินใจ และแรงบันดาลใจสำหรับผู้สนใจการบริหารจัดการ และการทำความเข้าใจ “ความบังเอิญ”

**ผู้ประพันธ์หนังสือ**

ไบรอัน คลาส ผู้เขียน Fluke: Chance, Chaos, and Why Everything We Do Matters เป็นนักวิชาการ และนักเขียนที่มีชื่อเสียงในด้านรัฐศาสตร์ และการวิเคราะห์การเมืองโลก ในฐานะรองศาสตราจารย์แห่ง University College London ทั้งยังเป็นนักเขียนให้กับวารสาร The Atlantic เขามีผลงานที่โดดเด่นในการศึกษาเรื่องอำนาจ การทุจริต และความไม่แน่นอนในระบบการเมือง คลาสมีความสามารถในการนำเสนอแนวคิดที่ซับซ้อนมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจผ่านหนังสือ และสื่อต่างๆ เช่น CNN, BBC และ

Substack ทำให้เห็นได้ว่า เขาเป็นผู้นำทางความคิดที่กระตุ้นให้สาธารณชนตระหนักถึงบทบาทของความบังเอิญ และการเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ทางสังคม

ในโลกแห่งการบริหารจัดการสาธารณะ และการวางแผนเชิงนโยบาย ความแน่นอน และการวางแผนอย่างรัดกุมมักถูกวางไว้เป็นสิ่งสำคัญของการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริง “ความบังเอิญ” หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด กลับมีบทบาทสำคัญไม่แพ้กันในการกำหนดทิศทาง และผลลัพธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ และชีวิตประจำวัน หนังสือ “Fluke: บังเอิญอย่างมีนัยสำคัญฯ” ได้สำรวจ และชวนให้เราทบทวนถึงพลังของความบังเอิญที่แฝงอยู่ในทุกช่วงเวลาของการตัดสินใจในองค์กร และการบริหารจัดการสาธารณะ

บทความนี้ เชิญชวนให้ผู้อ่านทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึง “ความบังเอิญ” ในมุมมองของคลาสเกี่ยวกับการบริหารจัดการสาธารณะ และการจัดการความเสี่ยง พร้อมกับวิเคราะห์ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าความบังเอิญสามารถส่งผลกระทบมหาศาลต่อประวัติศาสตร์ และชะตากรรมของสังคมได้อย่างไร

### ความบังเอิญ: ตัวแปรสำคัญที่ถูกมองข้าม

ในงานบริหารจัดการสาธารณะ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เรามักจะมุ่งเน้นไปที่การวางแผนอย่างรอบคอบและการคาดการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้ชี้ให้เห็นว่า ความบังเอิญ หรือเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุม หรือคาดการณ์ได้ กลับมีบทบาทสำคัญมากกว่าที่เราคิด คลาส อธิบายว่าการกระทำ และการตัดสินใจที่เราทำล้วนสำคัญ เพราะแม้แต่การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยในอดีต ก็สามารถส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ที่เปลี่ยนแปลงโลกได้ ความบังเอิญในบริบทนี้จึงไม่ใช่เพียงแค่โชคดี หรือโชคร้ายธรรมดาๆ แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ผสมผสานระหว่างความวุ่นวาย ความไม่แน่นอน และความซับซ้อนของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกที่เราอาศัยอยู่ ในเชิงการบริหารจัดการสาธารณะ ความเข้าใจเรื่องความบังเอิญช่วยให้ผู้บริหารตระหนักถึงข้อจำกัดของการวางแผน และการควบคุมผลลัพธ์ทั้งหมด และเปิดโอกาสให้เกิดความยืดหยุ่นในการปรับตัวกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

### การยอมรับความไม่แน่นอน

หนึ่งในการอธิบายประเด็นที่สำคัญจากหนังสือ คือการยอมรับว่าเราไม่สามารถควบคุมหรือคาดการณ์ผลลัพธ์สุดท้ายได้เสมอไป การตระหนักถึงความไม่แน่นอนนี้ จะช่วยลดความเครียด และความผิดหวังจากการที่แผนงานไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และยังช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นโอกาสใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ดังนั้น การบริหารจัดการที่ดี ไม่ใช่แค่การวางแผนที่สมบูรณ์แบบ แต่คือการเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และความบังเอิญที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา พร้อมทั้งใช้ประโยชน์จากมันเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

### ความบังเอิญที่เปลี่ยนประวัติศาสตร์โลก

เรื่องเล่าจากหนังสือที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของความบังเอิญในเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในประวัติศาสตร์โลก ซึ่งบางเหตุการณ์อาจดูเหมือนไม่มีความสำคัญในตอนแรก แต่กลับส่งผลกระทบอย่าง

มหาศาลต่อชะตากรรมของมนุษยชาติ ได้แก่ การสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์ และการเกิดขึ้นของมนุษย์ ตัวอย่างแรกที่น่าสนใจคือเหตุการณ์การสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์เมื่อประมาณ 65 ล้านปีก่อน ซึ่งเกิดจากอุกกาบาตขนาดมหึมาพุ่งชนโลกอย่างแม่นยำ ในบริเวณที่ปัจจุบันคือคาบสมุทรยูคาตันในเม็กซิโก คลาส อธิบายว่า ถ้าเส้นทางของอุกกาบาตนี้เบี่ยงเบนไปเพียงเล็กน้อย หรือเกิดขึ้นเร็วกว่านี้ไม่กี่นาทีก่อน ไดโนเสาร์อาจยังคงดำรงอยู่ต่อไป เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าความบังเอิญในระดับจักรวาลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงวิวัฒนาการ และประวัติศาสตร์โลก

นอกจากนี้ ผลกระทบของอุกกาบาตในอดีต ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง เช่น การเกิดฝุ่นละอองที่ลอยคลุมบรรยากาศเป็นเวลานานจนแสงแดดไม่สามารถส่องลงสู่พื้นโลกได้ ส่งผลให้พืชไม่สามารถสังเคราะห์แสง และล้มตายเป็นจำนวนมาก สัตว์กินพืช และสัตว์กินเนื้อต่างล้มตายตามมา กรณีนี้จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้สัตว์เลื้อยคลานด้วยนม รวมถึงบรรพบุรุษของมนุษย์มีโอกาสเติบโต และมีวิวัฒนาการจวบจนปัจจุบัน

### การทิ้งระเบิดที่ญี่ปุ่นช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

ตัวอย่างที่น่าฉงนจากความบังเอิญที่คลาส ได้วิเคราะห์ คือเรื่องราวของการทิ้งระเบิดปรมาณูในสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเฉพาะการตัดสินใจไม่ทิ้งระเบิดที่เมืองเกียวโต ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม และอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในขณะนั้น แต่ผู้นำสหรัฐในขณะนั้น ได้เปลี่ยนเป้าหมายในการทิ้งระเบิดที่เมืองแห่งนี้ ความบังเอิญที่เกิดขึ้นจาก บันทึกความทรงจำส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ทหารระดับสูงที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยว และประทับใจในเมืองเกียวโตแห่งนี้ ส่งผลให้เมืองนี้ถูกตัดออกจากเป้าหมายการทิ้งระเบิด แม้จะมีเสียงคัดค้านจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงก็ตาม

ความบังเอิญจากประสบการณ์ที่เจ้าหน้าที่คนสำคัญได้เคยอาศัยอยู่ ทำให้เมืองเกียวโตรอดพ้นจากการถูกทำลายอย่างหนัก และส่งผลต่อประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมญี่ปุ่นในระยะยาว นอกจากนี้ การทิ้งระเบิดลูกที่สองในเมืองนางาซากิเอง ยังได้เกิดขึ้นเพราะสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยในปฏิบัติการต่อเป้าหมายหลัก ทำให้นักบินต้องเปลี่ยนเป้าหมายไปยังเมืองสำรองแทน ทั้งสองเหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า ความบังเอิญอันเกิดจากรายละเอียดที่ประกอบเข้าเป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญ เช่น ความทรงจำส่วนตัว หรือสภาพอากาศ เป็นโอกาสแห่งการเปลี่ยนแปลงทิศทางของประวัติศาสตร์ได้อย่างไม่น่าเชื่อ

### ผู้บริหารและนักวางแผนสาธารณะ

จากตัวอย่างเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่คลาสได้วิเคราะห์ในหนังสือ เราสามารถสรุปเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้บริหาร และนักวางแผนสาธารณะได้ดังนี้

1. ยอมรับความไม่แน่นอน และความบังเอิญ: การวางแผนที่ดีต้องเปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่น และการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
2. เตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบที่ไม่คาดฝัน: การบริหารความเสี่ยงต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
3. ตระหนักถึงผลกระทบของการตัดสินใจเล็กๆ: การกระทำ และการตัดสินใจเฉพาะกรณีอาจส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ที่เปลี่ยนแปลงระบบใหญ่กว่าได้

4. ใช้โอกาสจากความบังเอิญเพื่อสร้างนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลง: ความบังเอิญบางครั้งเปิดประตูสู่โอกาสใหม่ๆ ที่ไม่เคยคิดมาก่อน

การบริหารจัดการที่ชาญฉลาดจึงไม่ใช่เพียงการวางแผนล่วงหน้าอย่างเข้มงวด เกรตตรงตามขั้นตอนของแผนการดำเนินงานเท่านั้น แต่คือการเรียนรู้ที่จะปรับตัว และใช้ประโยชน์จากความบังเอิญอย่างมีสติและรอบคอบ

### “Sliding Doors” กับบทเรียนการบริหาร

หนังสือของคลาส ยังได้นำเสนอเรื่องราวจากภาพยนตร์ชื่อดังเรื่อง Sliding Doors ที่สะท้อนแนวคิดเรื่องความบังเอิญ และเส้นทางชีวิตที่แตกต่างกันอย่างน่าสนใจ ในภาพยนตร์นี้ นางเอกต้องเผชิญกับสองเส้นทางชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ขึ้นอยู่กับว่าเธอจะจบบรรยากาศไฟใต้ดินได้ทันเวลาหรือไม่ เส้นทางที่ 1: เธอไม่ทันรถไฟใต้ดิน และต้องขึ้นแท็กซี่กลับบ้านช้าเกินเวลา แต่ทำให้พบกับแฟนหนุ่มที่กำลังนอกใจ ทำให้ชีวิตเธอเต็มไปด้วยความเจ็บปวด และความยากลำบาก เส้นทางที่ 2: เธอทันรถไฟใต้ดิน และเดินทางกลับบ้านเร็วกว่าเล็กน้อย พบกับเหตุการณ์นอกใจของแฟนเหมือนกัน แต่กลับทำให้ได้พบกับหนุ่มคนใหม่ที่เปลี่ยนแปลงชีวิตให้สดใส และมีความหวังกับชีวิตใหม่

เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าแม้เหตุการณ์เฉพาะเล็กๆ ที่ดูเหมือนไม่สำคัญ เช่น การจบบรรยากาศไฟใต้ดินหรือไม่ทันกลับส่งผลต่อเส้นทางชีวิต และการตัดสินใจที่สำคัญในอนาคตได้อย่างมหาศาล สำหรับผู้บริหาร และนักวางแผน นี่คือนิทรรศการที่สำคัญเกี่ยวกับการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น แม้จะไม่ได้ใช้ในการวางแผนล่วงหน้า

### ชีวิตประจำวันและการบริหารจัดการสาธารณะ

ความบังเอิญไม่ได้ถูกบันทึกไว้เพียงแค่ว่าในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ หรือภาพยนตร์ แต่ยังเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเราเองด้วย เช่น การเลิกงาน การพบเจอคนรัก หรือแม้แต่การตื่นนอนเร็วกว่าเวลาปกติที่อาจช่วยให้หลีกเลี่ยงอุบัติเหตุเล็กๆ ได้ ในแง่ของการบริหารจัดการสาธารณะ ความเข้าใจในเรื่องนี้ จะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของเหตุการณ์เฉพาะหน้า ที่อาจดูเหมือนไม่สำคัญ แต่สามารถส่งผลกระทบต่อระบบใหญ่ได้ เช่น การประท้วงขยาดยอมที่กลายเป็นจุดเปลี่ยนทางสังคม การค้นพบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือวิกฤตการณ์ที่นำไปสู่การปฏิรูป

ดังนั้น การบริหารที่ดีจึงต้องประกอบด้วยสถานะความตื่นตัว และการเปิดรับต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความบังเอิญ พร้อมทั้งใช้ความรู้และข้อมูลเพื่อตอบสนองอย่างเหมาะสม คลาสยังเสนอแนวคิดที่น่าสนใจว่า แม้โลกและชีวิตจะเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน และมีความบังเอิญที่ดูเหมือนไม่มีความหมาย แต่เราอาจสร้างความหมาย และคุณค่าให้กับชีวิตของเราเอง การตระหนักว่า เราไม่อาจทราบถึงชะตากรรมที่ถูกเขียนไว้ล่วงหน้าด้วยเพราะความบังเอิญ อาจช่วยให้เราเห็นคุณค่าของทุกการกระทำ และการตัดสินใจ แม้เพียงเล็กน้อย ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่เชื่อมโยงกับปรากฏการณ์อื่นๆ ที่เชื่อมโยงกันได้

สำหรับผู้บริหาร แนวคิดของคลาส จึงเป็นแรงบันดาลใจให้เห็นความสำคัญของบทบาท และการกระทำของตนในระบบที่ซับซ้อน และไม่แน่นอน และกระตุ้นให้เรามุ่งมั่นทำงานอย่างมีความหมาย แม้จะไม่

สามารถควบคุมทุกอย่างได้ คลาส ช่วยเปิดมุมมองใหม่ให้กับผู้บริหาร และนักวางแผนสาธารณะในการเข้าใจถึงบทบาทของความบังเอิญในชีวิตและประวัติศาสตร์โลก โดยเฉพาะบทเรียนสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทุกการกระทำ และการตัดสินใจล้วนมีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อระบบใหญ่
2. ความไม่แน่นอน และความบังเอิญเป็นส่วนหนึ่งของโลกที่เราต้องยอมรับ และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน
3. การวางแผนที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น และพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด
4. การสร้างความหมาย และคุณค่าให้กับชีวิตและการทำงานของเรเป็นสิ่งสำคัญในโลกที่ซับซ้อนและไม่แน่นอน

ไม่แน่นอน

สำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์ ที่สนใจการบริหารจัดการสาธารณะ และการวางแผนยุคใหม่หนังสือเล่มนี้เป็นแหล่งความรู้ และแรงบันดาลใจที่ควรค่าแก่การทำความเข้าใจอย่างยิ่ง

### ผู้บริหารและนักวางแผนที่ต้องการพัฒนาทักษะ

หนังสือเล่มนี้ไม่เพียงแต่เหมาะสำหรับนักวิชาการหรือผู้สนใจประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเหมาะสำหรับผู้บริหารและนักวางแผนในภาครัฐและเอกชนที่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความซับซ้อนของโลกยุคใหม่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหาร เช่น การมีมุมมองที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับการตัดสินใจและผลกระทบที่ตามมา การพัฒนาความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัว การลดความเครียด และความกดดันจากการควบคุมผลลัพธ์ทุกอย่าง และการใช้โอกาสจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในการสร้างนวัตกรรม และความเปลี่ยนแปลง

### คุณเคยเจอความบังเอิญที่เปลี่ยนชีวิต หรือการทำงานไหม

หลังจากอ่านบทความนี้ ลองระลึกย้อนความหลังเพื่อทบทวนดูชีวิต หรือการทำงานของเรา ว่าเคยมีเหตุการณ์บังเอิญเล็กๆ ที่เปลี่ยนแปลงเส้นทางหรือผลลัพธ์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ บางครั้ง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เราประสบ อาจไม่ได้เกิดจากการวางแผนอย่างเดียว แต่เกิดจากการบังเอิญที่เกิดขึ้นในจังหวะเวลาที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์เล็กๆ ที่ถูกมองข้าม การตระหนักถึงสิ่งนี้จะช่วยให้เรามีมุมมองใหม่ในการบริหารจัดการ และการวางแผนชีวิต รวมทั้งเพิ่มความอดทนและความเข้าใจในความไม่แน่นอนของโลก

### เราทุกคนล้วนผ่านประสบการณ์ความบังเอิญ

เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่า ความบังเอิญ ไม่ใช่เรื่องของโชคดี หรือโชคร้ายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเงื่อนไขที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังทุกเหตุการณ์ ทุกการตัดสินใจ และทุกการเปลี่ยนแปลงในโลกใบนี้ เราทุกคนจึงเป็นส่วนหนึ่งของปฏิกิริยาที่เกิดจากการรวมตัวของเหตุการณ์บังเอิญนับไม่ถ้วน ในอดีตและปัจจุบัน การเข้าใจและยอมรับความจริงนี้ จะช่วยให้เรามีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อชีวิต การทำงาน และการบริหารจัดการในโลกที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

ดังคำกล่าวของคลาส เมื่อเราเข้าใจว่า “ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนเป็นผลของเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกัน” เราจะเห็นคุณค่า และความหมายของชีวิต และการกระทำของเรามากขึ้น นั่นคือกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เราก้าวผ่านความท้าทายในอนาคตด้วยความมั่นใจและความหวัง ขอเชิญชวนทุกท่านใช้ชีวิตด้วยความรอบคอบ มีสติ และตระหนักถึงความสำคัญของการกระทำ เพราะในโลกที่ความบังเอิญเป็นส่วนหนึ่งของความเปลี่ยนแปลงนี้ ทุกสิ่งที่เราทำล้วนมีความหมาย และอาจส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งได้เสมอ